Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Nr. 27 Kraków, sobota 2 lutego 1924 roku Rok II

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt.

Naczelny redaktor: **Konstanty Srokowski**

Redakcja: **ulica Dunajewskiego Nr. 4** Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 4,200.000 Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 4,500.000 Mkp. Zagranicą miesięcznie 9.000.000 Mkp.

Cena numeru 200.000 M.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe złp. 0·10. — Nadesłane złp. 0·30. Po kronice złp. 0·35. — Na pierwszej stronie. w tekście i m ędzy giełdami złp. 0·45. Ogłoszenia zamiejscowe 50% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Administracja: **ulica Dunajewskiego Nr. 5** Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty. — **1 złoty polski = 1,840.000 Mkp.**

Macdonald wobec Francji

Kraków, 1 lutego.

Naczelny redaktor paryskiego „Quotidien“ odbył niedawno rozmowę polityczną z Macdonaldem. Premjer angielski oświadczył między innemi:

„Główną przyczyną trudności gospodarczych, w jakich znajduje się Anglja, jest francuska okupacja Zagłębia Ruhry. Francja nie uwzględnia w swej polityce wyższych ogólno-europejskich interesów. Poparcie finansowo-militarne, którego Francja udziela małym narodom dla ich rozbrojenia, musi w bliskiej przyszłości doprowadzić do wojny. Francja niepokoi nasz naród, który musi postawić sobie pytanie, czy nie należy rozpocząć nowych zbrojeń i szukać nowych sojuszów“.

Dalej wskazał Macdonald na ogromne zbrojenia Francji w powietrzu, które — jak się wyraził — „muszą napełniać niepokojem wszystkie lepsze umysły“.

Przytem zbrojenia te są bezcelowe, bo nawet największe i najkosztowniejsze nie zabezpieczą Francji przyszłości. Zabezpieczenie to może dać tylko jeden środek duch przyjaźni, zaufania i solidarności narodów. Wstąpienie Niemiec do Ligi Narodów stanowiłoby, zdaniem angielskiego premjera, lepsze zabezpieczenie wschodniej granicy francuskiej, niż wszystkie armje.

O stosunku do Niemiec wypowiedział się Macdonald w następujący sposób: „My robotnicy zamierzamy prowadzić wobec Niemiec taką politykę, któraby umożliwiła i ułatwiła utrzymanie się przy władzy niemieckim elementom demokratycznym. Jest wielkim błędem wyobrażać sobie. że można przez dłuższy czas wielkiemu narodowi w jego interesach materjalnych szkodzić, a jego godność poniżać. Dlatego wszelka polityka na tem zapatrywaniu oparta sprzyja tylko planom reakcjonistów niemieckich których zwycięstwo ostateczne opłaciłyby drogo nie tylko Francja, lecz także Anglja i cała Europa“.

O tych wynurzeniach Macdonalda konserwatywna prasa angielska zachowała wymowne milczenie. Natomiast prasa lib[illegible] lewicowa aprobowała je bez zastrzeżeń. W mowie zaś na jednym z bankietów politycznych wygłoszonej, oświadczył Chamberlain w imieniu konserwatystów, że Macdonald może liczyć na poparcie tej partji w swojej polityce zagranicznej, że rządy robotnicze potrwają prawdopodobnie długo, ponieważ konserwatyści nie zamierzają stosować wobec nich bezwzględnej opozycji.

Tak więc można przyjąć, że opinja, którą wypowiedział Macdonald w rozmowie z redaktorem „Quotidienu“, podzielane są obecnie przez wszystkie sfery społeczeństwa angielskiego i przez wszystkie jego partje polityczne.

Oparty na tak silnej podstawie moralno-politycznej nawiązał Macdonald bezpośredni kontakt z rządem Poincarego, komunikując mu fakt objęcia przez siebie władzy w obszernym liście który doręczył Poincaremu ambasador angielski w Paryżu lord Creve. Odpowiedź Poincarego również w formie listu ma być utrzymana w tonie najbardziej pojednawczym.

Dotąd teksty tych doniosłych listów nie zostały ogłoszone. Żadnych też bliższych wniosków wysnuwać z nich nie można. Jest jednak wątpliwem, czy wymiana tych i jeszcze dalszych listów między Poincarem a Macdonaldem nakłoni tego ostatniego do znaczniejszych modyfikacyj poglądów. wypowiedzianych z taką otwartością w streszczonym wyżej interwiewie. **Idem.**

Albert Einstein
ofiarą nacjonalizmu niemieckiego

Najznakomitszy uczony fizyk i matematyk Albert Einstein, pod wpływem ciągłych pogróżek. które się od dłuższego czasu powtarzały, zdecydował się na wyjazd z Berlina i prz[illegible] się do Holandji. Rozmaicie komentowano porzucenie katedry i opuszczenie Niemiec. Na łamach pism ścierały się różne sądy i zdania szukające wyjaśnienia i prawdy o rozwiązaniu tej kwestji, dlaczego uczonego tej miary tak prześladowano i to w Niemczech. gdzie taka czcia i szacunkiem otacza się ludzi nauki. Jedni twierdzili, iż pochodzenie żydowskie Einsteina spowodowało ruch przeciw niemu, inni zaś dopatrywali się niskiej zazdrości kilku fizyków, ktorzy zwalczali teorję Einsteina. Należy jednak przypuszczać, że te hipotezy są bezpodstawne, a powodem prześladowania Einsteina są nieporozumienia na tle politycznem.

Einstein trzymał się zawsze zdala od polityki, dopiero w czasie wojny rosyjsko-japońskiej, gdy jako młody doktór mieszkał w Zurychu, zetknął się pośrednio z ruchem rewolucyjnym, panującym wśród rzeszy studentów rosyjskich na uniwersytecie szwajcarskim a echo rewolucji odbywało się tu silniej aniżeli w samej Rosji.

Einstein zaczął się dopiero zajmować polityką w okresie wielkiej wojny światowej. W r. 1914 wyjechała na Krym komisja złożona z astronomów i fizyków, celem zbadania zupełnego zaćmienia słońca dla stwierdzenia t. zw. „efektu Einsteinowskiego“, tj. odchylenia promieni w pobliżu wielkich mas grawitacyjnych jak Słońce i Jowisz. — Mobilizacja zmusiła komisję do natychmiastowego opuszczenia Rosji w takim pośpiechu, iż pozostawili wszystkie instrumenty a obserwowanie „efektu“ pozostało niesprawdzone.

Einstein czuł się bardzo zgnębiony i nieszczęśliwy, gdyż zdawał sobie wówczas sprawę, iż jego doktryna nie jest jeszcze oparta na pewnych empirycznych podstawach.

Wkrótce pojawiła się nacjonalistyczna odezwa podpisana przez 93 uczonych niemieckich z związku z ogólnem oburzeniem z powodu ostrzeliwania katedry w Reims. Wówczas to Einstein wspólnie ze znanym biologiem Nicolaim ogłosili w Zurychu protest przeciw odezwie uczonych niemieckich.

Obaj młodzi wówczas uczeni pisali w swym proteście między innemi: „Starcie narodów według wszelkiego prawdopodobieństwa nie doprowadzi do tryumfu żadnej ze stron. Współpraca narodów na polu sztuki i nauki na długi czas ustanie z powodu niesprzyjających stosunków politycznych i ekonomicznych tak koniecznych do pracy naukowej jak i artystycznej“.

W rozgwarze wojennym protest Einsteina i Nicolajego nie obudził rozdźwięku. Tylko niemieckie władze wojskowe zaczęły w okrutny sposób prześladować Nicolajego.

Sława nieśmiertelna Einsteina datuje się dopiero od roku 1919, kiedyto po zaćmieniu słońca, słynny londyński astronom Eddington, twórcę „teorji względności“ w jednym rzędzie z Newtonem — postawił. Odtąd stało się coś dziwnego — zniechęcenie w Niemczech się wzmagało a skoro jeszcze Einstein, jako największy i jedyny z uczonych niemieckich, postarał się o nawiązanie stosunków z uczonymi w państwach ententy rosła nienawiść

do niego do tego stopnia, iż go odsądzono od czci i wiary, ogłaszając kosmopolitą, żydem i bolszewikiem.

Kiedy zaś Einstein świeżo wrócił z wykładów gościnnych w Rosji, dokąd go w roku ubiegłym zaprosił był rząd sowiecki, nienawiść berlińskich kół nacjonalistycznych przeciw niemu wzrosła do tego stopnia, że założono nawet specjalne stowarzyszenie, które postawiło sobie za cel zwalczanie nie tylko teorji, lecz także i osoby Einsteina. W tych warunkach Einstein zdecydował się ostatecznie porzucenie Berlina i Niemiec i przesiedlenie się do Holandji, gdzie odtąd mieszka stale i pracuje.

Djarjusz z dnia 1-go lutego

Włochy podpiszą traktat handlowy z Rosją 4-go lutego.

Venizelos ma zamiar zgłosić dymisję i opuścić na stałe Grecję.

Komisja prawnicza sejmu załatwiła wysokość stawek komornego. I tak od mieszkań jednopokojowych będzie się płaciło 5 prc. podstawowego czynszu z roku 1914, 10 prc. od mieszkań 2—3 pokojowych. 15 prc. od mieszkań 4—6 pokojowych, sklepów i pomieszczeń handlowych i przemysłowych, 20 prc. od mieszkań 7-pokojowych. 50 prc od budynków fabrycznych. Podwyżka komornego wchodzi w życie od 1 kwietnia.

TELEGRAMY

z 1 lutego 1924

Zainteresowanie Bankiem Emisyjnym

Wzmagające się subskrypcje

(Telegram własny z Warszawy).

Do związków przemysłowych i kupieckich, które zajmują się propagandą subskrypcyjną napływają coraz liczniejsze i poważniejsze zgłoszenia. — Podczas gdy duże miasta jeszcze nie zdeklarowały większych udziałów, z mniejszych miast, w szczególności położonych na kresach, płyną subskrypcje w szybkiem tempie. I tak drobni kupcy w Lidzie zdeklarowali około 40.000 zł. p. a Stow. kupców polskich w kilka dni po rozesłaniu wezwań otrzymało z małych miast Król. Polskiego zgłoszenia na miljon złotych.

Z większych związków przemysłowych przemysł **cukrowniczy** postanowił objąć 8—5 miljona złotych, przemysł metalowy 3 miljony, banki 10 miljonów itd. Dołączyć do tego zapowiedzi subskrypcji ze sfer rolniczych dojdzie suma dotychczas zapowiedzianych zgłoszeń doo koło 60-u miljonów.

Jak pewnem jest pokrycie całego kapitału okazuje się z tego, iż znalazł się już syndykat gwarancyjny, który gotów jest objąć całą ewentualnie niepokrytą część kapitału akcyjnego.

Ustalenie płac robotniczych w Łodzi

(Telegram własny z Warszawy).

Na konferencji min. Grabskiego z przemysłowcami łódzkimi ustalono wczoraj wieczorem normę płac robotniczych na 115% wynagrodzeń przedwojennych. Na tej podstawie zostaną przez min. Darowskiego zerwane rokowania z robotnikami.

Rewizje rządowych taryf drzewnych

(Telegram własny z Warszawy).

W sprawie obniżenia taryf, jakie rząd pobiera od kontrahentów swoich za drewno na pniu z lasów rządowych, jawiła się wczoraj u p. ministra roln. Janickiego delegacja kontrahentów drzewnych z Małopolski, prowadzona przez prezesa Dr. Wasserbergera z ramienia rady naczelnej związków drzewnych w Warszawie.

W skład delegacji kontrahentów lasów rządowych w Małopolsce, oprócz prezesa Dr. Wasserbergera, wchodzili pp. dyr. Frommer, Dyr. Dr. Łopuszański, dyr. Dr. Roehr, Dyr. Rudkowski i Dr. Gold.

Deputacja przedstawiła p. ministrowi fatalny stan stosunków w przemyśle drzewnym w ogólności, który wskutek wysokich stawek, pobieranych przez rząd za drewno na pniu w lasach państwowych, pracuje z ogromnym deficytem, a wobec wysokich taryf przewozowych kolejowych ma obecnie odciętą zupełnie możność jakiegokolwiek bądź eksportu materjałów tartych za granicę, gdyż materjał tarty z Polski kalkuluje się za granicą znacznie drożej, aniżeli konkurencyjne drzewo z Finlandji, Szwecji, Norwegji i Rosji. Wobec tego przemysł drzewny znajduje się w położeniu bez wyjścia i w przededniu zamknięcia największych centrów produkcyjnych w Polsce, a co za tem idzie, grozi bezrobocie kilkuset tysiącom robotników.

Szczególniej użalała się delegacja na nierównomierne i nieodpowiadające zupełnie stosunkom na targu drzewnym podwyżkom cen taryfowych za drewno na pniu przez Zarząd Okręgowy we Lwowie, podnoszonych zupełnie dowolnie, wobec których to podwyżek kontrahenci pozbawieni są wszelkich praw obrotu.

P. min. Janicki wysłuchawszy delegacji, przyrzekł rozpatrzyć postulaty kontrahentów drzewnych, tak co do obniżenia taryf za drewno na pniu, pobieranych z lasów rządowych, jak też ustalenia tychże taryf, czy to na cały okres kontrahentowy, czy też na pewien większy okres czasu. Jako drogę do tego widzi p. minister rewizję kontraktów drzewnych, zawartych przez rząd odnośnie do wyrębów lasów państwowych.

Doniosłe zmiany w taryfach kolejowych

(Telegram własny z Warszawy).

Ministerstwo kolei żelaznych włączyło odcinek Tczew—Gdańsk, na którym obowiązywały dotychczas wyjątkowe taryfy transportowe w systemat polskiej taryfy kolejowej.

Włączenie to ma dla całego przemysłu w Polsce olbrzymie znaczenie. Dotychczas bowiem na odcinku Tczew—Gdańsk obowiązywała złota taryfa niemiecka, ogromnie wysoka i odcinająca prawie zupełnie możność eksportu z Polski przez Gdańsk. Włączenie tego odcinku w systemat polskiej taryfy kolejowej, umożliwi eksporterom polskim wydatniejsze korzystanie z tego odcinka i ewentualną konkurencję materjałem eksportowym z zagranicą.

Nadto z kół rządowych otrzymaliśmy zapowiedź deklasyfikacji taryf odnośnie do transportu drzewa, a to przez przeniesienie drzewa z VII do VIII klasy taryfy.

Wobec zastoju w ruchu towarowym na kolejach polskich, co się dało ogromnie odczuć po zaprowadzeniu zwaloryzowanych stawek transportowych, istnieje ogólna tendencja w kierunku obniżenia stawek transportowych na kolejach państwowych.

Przysposobienie wojskowe

Warszawa. (AW .)W roku bieżącym **dowódcy ogręgów korpusowych organizują** kursy zimowe **przysposobienia wojskowego.** Kursy te przeznaczone są wyłącznie dla młodzieży wiejskiej i będą miały za zadanie wyszkolenie instruktorów dla poszczególnych ośrodków organizacyjnych przysposobienia wojskowego. — Liczba miejsc na kursach wynosi 1.700.

O uznanie Rosji

ROSJA A AMERYKA.

Moskwa. (AW.) Ajencja Rosta zamieszcza wywiad jakiego udzielił b. senator amerykański France dziennikarzom moskiewskim. Senator oświadczył w nim, iż dołoży wszelkich starań, aby umożliwić nawiązanie bezpośrednich stosunków przy-

Listy z miasta

KRONIKA TYGODNIOWA.

I.

Znam jednego człowieka, który po długoletnim procesie stał się nagle właścicielem wcale niezgorszego domku i to wtedy, kiedy się tego najmniej spodziewał.

Równie niespodzianie spadły na niego różne godności i zaszczyty. Został czynnym członkiem „Ochrony zwierząt“, honorowym „Stróżów katolickich“, wspierającym „Kółka kontuszowego“, a gdyby do tej chwili wychodził jeszcze — Kalendarz Czecha — mój przyjaciel figurowałby z pewnością w spisie właścicieli realności.

Kamieniczka jego miała dach normalnie dziurawy, mury jak należy odrapane i bramę, która źle się otwierała, a jeszcze gorzej zamykała.

Ale człowiek ten wyższym był nad podobne drobnostki, o wiele ważniejsze zagadnienia absorbowały ów niepospolity umysł.

Oto jeden z jego sąsiadów pomalował dom swój na czerwono. (Jak można mieć tak jaskrawe gusta!). Drugi zawiesił sobie nad bramą godło lwa z podwójnym ogonem. (To nie mógł na ten przykład zawiesić — orła?!).

Ale były rzeczy jeszcze więcej oburzające!

Właściciel czerwonego domu wstawał o godz. 6-tej rano. (Mój przyjaciel sypiał do 8-mej).

Lew o podwójnym ogonie jadał obiad o godz. 4 po południu (Mój przyjaciel objadował już w południe).

— No, proszę państwa jak można podobne bluźnierstwa tolerować! — wykrzykiwał w irytacji właściciel domku, zwłaszcza, gdy mu z powały deszcz na nos kapał, albo wicher walił w nocy niedomkniętą bramą.

— Co za straszny los mieć za sąsiada bandytę, który wstaje o 6 rano i złodzieja, który je objad o 4 popołudniu!

Wprawdzie ludzie mu perswadowali:

— Co cię to obchodzi? Niech każdy wstaje kiedy chce i jada kiedy mu się podoba!

— Tak? — wrzeszczał zaperzony właściciel domku. — A gdzież mój patrjotyzm, gdzież miłość własnego gniazda? Ja mam patrzeć spokojnie co inni obok robią? Nigdy! Niech się zawali czerwony dom, niech się spali lew z podwójnym ogonem!

Gdy jednak w własnym domu piec mu się zepsuł, zaczął przemyśliwać jakby uzyskać połączenie z kominem którego sąsiada, bo — niestety! — patrjotyzmem swem nie zatka nawet dziurawego komina!

Oby i inni wielcy podobni patrjoci nie znaleźli się w podobnem położeniu i opamiętali, że, jeżeli patrjotyzm jest ogniem, który grzeje, to szowinizm jest dymem, który dławi i oślepia.

Niestety jednak! Dym od ognia nie można odłączyć!

Nie zaglądajmy ustawicznie w podwórka sąsiadów, bo na własnem mamy dość do czynienia.

Jeżeli zaś mówimy o lokalnych stosunkach, to Kraków przedstawia chyba najdoskonalszy okaz podwórka z przedmieścia Europy.

Szkoły bez nauczycieli, szpitale bez lekarzy, ludzie bez zajęcia, dzieci bez nauki!... Mamy natomiast bardzo szanowne stare zabytki, które czcimy, podziwiamy, opisujemy, konserwujemy z nie mniejszą troskliwością jak starożytni Egipcjanie groby swoich faraonów.

W tej chwili przychodzi mi na myśl wielka katakomba w pośrodku Rynku — Sukiennice, tamujące tak znakomicie ruch na głównej arterji: Ul. Sienna — ul. Szewska. Wprawdzie budowniczy tego gmachu wpadł odrazu na dowcipny pomysł otwarcia dwóch krzyżujących się przejść w Sukiennicach, by przychodniów nie utrudniać okrążaniem kolosalnego kamiennego cielska budynku. Ale następcy artifaksów Kazimierza Wielkiego wpadli na jeszcze genjalniejszą ideę: zamknięcia tych przejść z uderzeniem godz. 6 wieczór.

Jest to bardzo celowe, a zarazem patrjotyczne. Zmusza bowiem nawet obojętnego na piękno grodu naszego do przeniesienia własnymi nogami nietylko obwodu Sukiennic i podziwiania za każdym razem wieży Marjackiej, Ratusza, cukierni Maurizia i trafiki Bujańskiego, ale ponadto także i stwierdzenia temiż samemi własnemi stopami jak oryginalnym, wygodnym i bezpiecznym zwłaszcza w czasie gołoledzi jest bruk Rynku krakowskiego. t. zw. technicznie „kocie łby“, osobliwość, która podobnie jak Wieża Marjacka — nie ma równej sobie w całej Europie.

Czas stracony na okrążanie Sukiennic — opłaci się sowicie.

W innych bezbożnych miastach przeprowadzonoby może w takich Sukiennicach stale otwarte dwa pasaże z należnem poszanowaniem wszystkich idealno-architektonicznych względów. Nie zmuszanoby przechodnia do pielgrzymki wokół Rynku, wtedy właśnie, gdy nie ma czasu a głowę ma czem innem zajętą...

Ale my — my kochamy tradycję i na myśl nam podobne świętokradztwo nie przyjdzie!

Niech się święci tradycja, „kocie łby“ i — kapuściane głowy!...

jaznych Ameryki z Sowietami, co przyczyni się do pogrzebania imperjalizmu międzynarodowego i poprawy międzynarodowej w stosunkach gospodarczych. Przy tej sposobności podkreślił senator France, że uznanie Rosji sowieckiej przez Amerykę jest bliższe, aniżeli sądziciby można po ostatnich nastrojach.

ROSJA A FRANCJA.

Moskwa. (AW.) W wywiadzie z współpracownikiem moskiewskiej „Prawdy" wyraził się **Krasin** następująco o stosunkach **rosyjsko-francuskich. Podczas gdy obrót sowieckich agentur w Londynie i w Niemczech wykazał wiele miljonów funtów szterlingów**, to obrót filji paryskiej dał tylko **25 miljonów franków papierowych.** Mimo jednak owych porównań przemysł francuski mógłby znaleźć dobry rynek zbytu w Rosji sowieckiej.

ROSJA A ANGLJA.

Londyn. (AW.) Biuro Reutera dowiaduje się, że rokowania w sprawie nawiązania bliższych stosunków **Anglji** z **Rosją** są kontynuowane, na razie nie ma mowy jednak o wysłaniu do Rosji sowieckiej planowanej misji.

Walka o władzę w Rosji

MOSKIEWSKI GARNIZON. — ARESZTOWANIA I ARESZTOWANIA. — PASZPORTY. — SZANSE CZICZERINA.

Londyn. Jak donoszą z Moskwy, uchwała komitetu egzekucyjnego, który dąży do **zupełnego zgniecenia opozycji**, może doprowadzić do starcia między Kamieniewem a Przeobrażeńskim. Przedsięwzięto szereg aresztowań i rewizyj, które zrobiły **jaknajgorsze wrażenie na masach robotniczych.** Garnizon moskiewski został oddany do dyspozycji komendy policji na wypadek **rozruchów.** Postanowiono oddać czasowo całą władzę w ręce **Kamieniewa i Zinowjewa**, którzy jednak mają licznych **nieprzyjaciół** w kołach komisarzy. Aby uniemożliwić napływ oponentów do Moskwy, wprowadzono ścisłą **kontrolę paszportową.** W ostatnich czasach wysunięto kandydaturę **Cziczerina,** który podobno ma **duże szanse.**

II. Zjazd Sowietów

Moskwa. (AW.) Porządek dzienny drugiego Zjazdu Sowietów S. S. S. R. przewiduje: **zatwierdzenie** konstytucji **związku republik sowieckich,** zatwierdzenie ustawy o organizacji przemysłu, budżet związku S. S. S. R., założenie centralnego **Banku Rolniczego,** utworzenie rady narodowościowej.

Fundusz imienia Lenina

Moskwa. (AW.) Zjazd Sowietów S. S. S. R. postanowił zebrać specjalny fundusz **imienia Lenina** przeznaczony dla niesienia pomocy bezdomnym dzieciom.

Poincare — Macdonald

KIEDY NASTĄPI SPOTKANIE SIĘ?

Londyn. Oficjalnie wiadomo, iż list **Poincarego do Macdonalda** utrzymanym był w tonie **bardzo przyjaznym,** jednakże mimo, iż angielska opinja publiczna nie ukrywa nieufności i nerwowości z jaką odnosi się do francuskiej polityki europejskiej. — Pisma londyńskie stwierdzają, że zaznacza się mała poprawa w stosunkach angielsko-francuskich. Mówi się także **o spotkaniu Poincarego z Macdonaldem,** co jednak nie nastąpi przed zebraniem się parlamentu.

W Anglji strajki

Londyn. Angielscy **przedsiębiorcy** portowi będą we wtorek konferowali z przedstawicielami **robotników** portowych. Jeśli konferencja ta nie wyda rezultatów, to **przeszło 1 miljon robotników portowych przystąpi do strajku.**

RZĄD FRANCUSKI ZAMIERZA OGRANICZYĆ IMPORT.

Paryż. — Rząd francuski zamierza w celu ustabilizowania kursu franka francuskiego wydać między ilnnemi zarządzenia, zmierzające do ograniczenia importu towarami, zwłaszcza luksusowych. Z kół rządowych informują, że oczywiście niema mowy o stosowaniu generalnych zakazów przywozu.

Kongres kościelny

Sofja. (AW.). Odbyła się tu konferencja dostojników kościelnych kościoła bułgarskiego i rumuńskiego, która postanowiła zwołać w Bukareszcie **kongres kościelny,** w sprawie zjednoczenia obu kościołów. Oprócz tego poruszono sprawę powszechnej unji światowej kościołów, która będzie przedmiotem narad kongresu w Nowym Yorku.

Dzień dobry!

Pytał głupi mądrego w ten sens: „Na co zda się
Mieć kasę ogniotrwałą, gdy nic nie ma w kasie?
A mądry na pytanie pytaniem odpowie:
A poco waść masz głowę, gdy nic nie ma w głowie!?

KRONIKA

Kraków, 1 lutego

REDUTA PRASY rozpoczyna się dziś o godz. 10 wieczór tańce o 12-tej) w salach Starego Teatru. Dotychczasowa rozsprzedaż biletów, oraz zgłoszone zamówienia zapewniają zabawie zarówno dobór towarzystwa, jakoteż całkowite powodzenie, a zarazem są wymownym dowodem zrozumienia i uznania filantropijnych celów, dla których Syndykat dziennikarzy krakowskich urządza swą tradycyjną zabawę. Szczególnie liczny dział w zabawie biorą tym razem koła inteligencji, korzystając skwapliwie z ceny biletów, jak niskiej w stosunku do np. cen biletów na zapowiedziane bale warszawskie.

W dniu dzisiejszym bilety zarezerwowane, jakoteż pozostałe wolne bilety będą wydawane ze względów technicznych w południe w lokalu redakcji „Czasu" od godziny 11 do 2, a dopiero wieczorem od godz. 6 przy kasie Starego Teatru.

SPRAWA KRYZYSU W PRZEMYŚLE. Magistrat wszystkich właścicieli względnie odpowiedzialnych kierowników przemysłowych, aby o każdem ograniczeniu pracy w swym zakładzie tak pod względem skrócenia czasu pracy, jak i zmniejszenia liczby robotników, tudzież o każdem zamknięciu czyto czasowem, czyto trwałem swego zakładu i o wybuchu strajku, donosili **bezzwłocznie** Magistratowi. Doniesienie należy uczynić ustnie lub pisemnie w dotyczącym komisarjacie obwodowym, albo wprost w Wydziale przemysłowym III. A. Magistratu (oficyna Magistratu II. p. drzwi Nr. 5). Niestosujący się do niniejszego wezwania będą pociągani do odpowiedzialności karnej.

SPRAWY MIEJSKIE. W dniu 31 stycznia b. r. odbyło się pod przewodnictwem prezydenta miasta posiedzenie Sekcji skarbowej Rady miasta, na którem uchwalono przedłożyć na najbliższe posiedzenie Rady miasta wnioski w sprawie podatku od lokali na rok 1924.

Podatek ten będzie wynosił do 50 kor. miesięcznego czynszu z roku 1914 — 1 prc. w złocie, a wzrastał będzie procentowo w stosunku do wysokości czynszu tak, że ponad 300 kor., miesięcznego czynszu dojdzie do 5 prc.

POSIEDZENIE RADY MIASTA KRAKOWA odbędzie się w poniedziałek 4 bm. o 5 popoł. Będzie to dalszy ciąg posiedzenia ostatniego, które nie wydało rezultatów wskutek obstrukcji klubu radnych miejskich PPS przeciw podatkom od lokali.

Z DZISIEJSZEGO TARGU. Duży dowóz ogólny, Obniżenie kursu dolara spowodowały dalszą lekką zniżkę niektórych artykułów. Należy zaznaczyć, że od 2 tygodni objawia się tendencja stabilizacyjna.

Płacono za 1 litr mleka zbieranego 400—450 tys., niezbieranego 450—500 tys., śmietany słodkiej 600—700 tys., kwaśnej 700—800 tys., 1 kg. masła 5 mil. do 5,500 tys., sera 900—1000 tys., jaja za sztukę 200—220 tys., 1 kg. ziemniaków 250 tys., buraków 200—300 tys., kapusta za sztukę 200—350 tys. Ceny drobiu 6—12 miljonów, kaczka 7—14 miljonów, gęs 15—22 miljonów, indyk 17—25, zając 7—8 miljonów. Owoce 1 kg. jabłek 800—1,400 tys., cytryna 130—180 tys., 1 kg. orzechów 1800—2,500 tys.

SPADEK CEN ZBOŻA. W dniu dzisiejszym zaznaczyła się silna tendencja zniżkowa na rynku zbożowym. Płacono za 10 kg. pszenicy do 41 miljonów, żyta do 27 mil. (we wtorek 29 ub. mies. 32 miljony), mąka pszenna 50 prc. do 800 za 1 kg., żytnia 500 tys. za 1 kg. Ceny siana wskutek wielkiego wykupu zatrzymały się na wtorkowym poziomie. Cena słomy obniżyła się o 1 miljon mkp. na metrze. Zaznaczyć należy, że do godz. 11 przywiezionego zboża nie rozsprzedano w całości, wskutek czego w godzinach południowych tendencja zniżkowa poczęła przybierać gwałtowniejszą formę.

WYKRYCIE LOKALU GRY HAZARDOWEJ. Organa policyjne wykryły lokal, w którym od dłuższego czasu uprawianą była hazardowa gra w karty. Wczoraj w nocy przeprowadziły organa policyjne kontrolę w tym lokalu, mianowicie w domu Lorenza przy ul. Szewskiej l. 13, gdzie zastano kilkanaście osób grających w grę hazardową t. zw. „szmendę". Z obecnymi spisano protokół i skonfiskowano karty oraz pieniądze.

ZAKAZANY HANDEL. Lejzor Felle, lat 35, został przytrzymany na dworcu osobowym, gdy usiłował wywieźć z Krakowa 7 kg sacharyny.

— Samuel Buch, lat 36, rodem z Jasła został również aresztowany za usiłowanie wywozu 12 kg sacharyny.

Z KLUBU SPOŁECZNEGO. W sobotę dnia 2 lutego o godz. 8 wieczorem odbędzie się w lokalu Klubu dyskusja na temat: „Zagadnienie mniejszości narodowych na kresach wschodnich". Zagai red. Konstanty Srokowski. Wstęp dla członków i zaproszonych gości.

WIADOMOŚCI POLICYJNE. Wincenty Jeżyk, lat 28 został aresztowany pod zarzutem kradzieży paczki z żelaskami do prasowania na gaz.

— Henrykowi Heinmanowi, zam. przy ul. Gertrudy l. 13, skradziono z zamkniętej piwnicy worek cukru o wadze 80 kg wartości 200 miljonów mk.

— Do piwnicy restauracji Wildsteina przy ul. Siennej l. 1, skradziono 50 litrów wódki żytniowej, 10 litrów rumu wartości 180 miljonów.

— Aresztowano Jana Powroźnika, lat 25, za kradzież 2 ubrań na szkodę inwalidy Józefa Deca.

„CZARNA GIEŁDA" TAMUJE RUCH ULICZNY. Organa policyjne doprowadziły onegdaj do komisarjatów Herszberga Siwla, Gutmana Michała, Bornsteina Natana, Sperlinga Leisera, Kopela Jakóba, Weinberga Leibuscha, Stelabrana Leopolda, Eisenberga Salomona i Halzmana, wszystkich za to, iż tamowali ruch uliczny na ul. Dietlowskiej w zapale regulowania ultimowych zobowiązań.

—ooo—

Komunikaty teatralne i koncertowe

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj „Ptak" J. Szaniawskiego, poczem ukaże się dopiero w przyszłym tygodniu. Na dni świąteczne powtarza teatr jutro wieczorem „Sen nocy letniej", zaś w niedzielę „Kaligulę". W poniedziałek 4 bm. „Carewicz Aleksy". W oba dni świąteczne po południu „Betleem polskie" Rydla poraz ostatni w tym sezonie.

Z TEATRU BAGATELA. Dziś i w dni następne do niedzieli włącznie „Prawda w winie". W sobotę i w niedzielę po poł. „Noc Sabatu" po cenach zniżonych. W piątek nocy o 11 w „III rewja karnawałowa".

OPERETKA. Krotochwila w 3 aktach ze śpiewami Stefana Turskiego pt. „Wojna z babami", będąca dalszym ciągiem „Krowoderskich zuchów", graną będzie dziś w piątek, jutro w sobotę i pojutrze w niedzielę z pp. Kosińską, Stróżyńską, Jaśkówną, Rapacką, Karasińskim, Laskowskim, Rewerą-Rewskim, Bojnarowskim, Steczką i Opolskim w głównych rolach. Próbami kierował sam autor. W sobotę po poł. „Krowoderskie zuchy".

SZOPKA KRAKOWSKA. Ostatnie przedstawienia szopki krakowskiej odbędą się w Muzeum przemysłowem w sobotę 2 lutego o godz. 4 i o godz. 6 wiecz., oraz w niedzielę 3 lutego o godz. 4 i 6. Tradycyjny „dziadek" odśpiewa pożegnalne piosenki jasełkowe układu Kazimierza Witkiewicza przy akompanjamencie orkiestry i chóru pod batutą prof. Fr. Koniora. Bilety wcześniej do nabycia w kancelarji Muzeum (Smoleńsk 9 I piętro) w godzinach od 9 do 2.

REPERTUAR

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO.

Piątek: „Ptak".
Sobota o godz. 11 przedpołudniem: Akademja ku czci ś. p. Włodzimierza Tetmajera.
Sobota popołudniu: „Betleem polskie".
Sobota wiecz.: „Sen nocy letniej".

TEATR „BAGATELA".

Piątek wieczór: „Prawda w winie".
Piątek o godz. 11 w nocy: „ II. Rewja karnawałowa"
Sobota popołudniu: „Noc Sabatu" (ceny zniżone).
Sobota wieczór: „Prawda w winie".
Sobota w nocy: o godz. 11 „III rewia karnawałowa".

MIEJSKI TEATR „OPERETKA".

Piątek: „Wojna z babami"
Sobota popoł.: „Krowoderskie Zuchy".
Sobota wiecz.: „Wojna z babami".

CO GRAJĄ DZISIAJ W KINIE?

Uciecha: „Zdobywcy dżungli" 2 serje razem.
Wanda: „Znak nad drzwiami".
Nowości: „Zbrodnia lorda Artura Saville".
Sztuka: „Zulejka — perła Haremu"
Warszawa: „Pat i Patachon... Zaginiona córka".
Reduta: „Tajemnica apartamentu Nr. 29".
Promień: Maks Linder — „Bądz moją żoną".
Zachęta: Harry Peell „Książę gór".

KOLLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH

Rynek gł. A—B 39

Piątek dnia 1-go lutego konserwator Dr. Tadeusz Szydłowski: O Wawelu i jego odbudowie (z obrazami świetlnymi); sobota, 2 lutego Dr. Adolf Klęsk: Psychofizjologja starzenia się. Początek o godz. 7 wieczorem.

Polska lekkoatletyka wobec Olimpjady paryskiej

W tej konkurencji sportowej zajmujemy jedno z ostatnich miejsc między państwami, które wezmą udział w tegorocznej Olimpjadzie. Wiele złożyło się na to przyczyn, że lekkoatletyka, sport zagranicą tak bardzo popularny i uprawiany masowo, u nas zaledwie wegetuje i nie może się poszczycić żadnym poważniejszym sukcesem. Jedną z najważniejszych przyczyn dlaczego na tem polu nie robimy postępów (a o ile robimy — to bardzo nikłe) jest może nasz charakter narodowy, charakter zdolny do największych chwilowych porywów, ale nie do jednostajnej i żmudnej pracy, czasami nawet bardzo nudnej, jakiej wymaga zaprawa lekkoatletyczna. Ćwiczyć jeden i tensam ruch przez kilka lat, biegać na tej samej przestrzeni kilkanaście razy dziennie, to wymaga bardzo wiele zaparcia się — tembardziej, kiedy nie widzi się owoców swej pracy w postaci lepszego wyniku, który jest zarazem jedynym ścisłym sprawdzianem sprawności fizycznej danego zawodnika.

Czy w Olimpjadzie tegorocznej wezmą udział również nasi lekkoatleci, to pytanie, na które trudno dzisiaj odpowiedzieć. Jedyna instytucja, która mogłaby nam w tej sprawie dać jakieś wyjaśnienia Polski Komitet Igrzysk Olimpijskich milczy tajemniczo, a jego dotychczasowa działalność kazałaby przypuszczać, że nie.

Problem ten mało obchodzi Kraków. W tej dziedzinie jest Kraków daleko w tyle za innemi miastami Polski. Stanisław Ziffer, który w tym roku wstąpił do T. S. Wisła, kiedyś bardzo dobry biegacz na długie mety — nie jest obecnie w formie, a Balcer, również z Wisły pomimo niezaprzeczonego talentu lekkoatletycznego z powodu swej młodości i braku rutyny i treningu ustępuje starszym lekkoatletom ze Lwowa lub Warszawy.

Warszawa i Lwów, a szczególnie ta pierwsza jest powołaną do zajęcia się wysłaniem lekkoatletów na paryską olimpjadę. Z Warszawy rekrutowaliby się biegacze na krótkie i średnie dystanse i skoczki, ze Lwowa Szydłowski (oszczep) i Baran Jan (kula); co do Wacka Kuchara to ten jest więcej footballistą niż lekkoatletą. — Adamczak z Poznania startowałby w skoku o tyczce. To byłoby wszystko, czem w obecnej chwili możnaby dysponować. Chyba że jeszcze w ostatniej chwili ujawni się jakiś „talent“, który mógłby wejść do tego nielicznego grona.

Jak więc widzimy, nie posiadamy zbyt wielu, wśród których moglibyśmy wybierać. Znajduje się nawet pewne dyscypliny tego sportu, których przedstawicieli zupełnie nie posiadamy. Jeszcze gorzej jednak od ilościowego stanu naszych lekkoatletów przedstawia się jakościowa strona. W każdej dziedzinie lekkoatletycznej jesteśmy potężnie zdystansowani przez zagranicę, a nasze rekordy w porównaniu do zagranicznych przedstawiają się bardzo kiepsko. To też nic dziwnego, że pojawiają się już u nas głosy, by wogóle nie wysyłać lekkoatletów na tegoroczną olimpjadę, bo oni tam mogą nas jedynie skompromitować.

Trudno zgodzić się z takiem stanowiskiem. Nie należy się łudzić, że nasi reprezentanci osiągną tam jakieś nadzwyczajne rezultaty, że zdołają dokonać więcej niż tu u nas w domu. Tego nie powinno się nawet od nich wymagać. Wysłać jednak reprezentację lekkoatletyczną musimy, już choćby dlatego, żeby ona tam była, żeby pośród tylu państw i narodowości, czasem nawet i egzotycznych, byliśmy i my. Żeby wiedziano, że i w Polsce lekkoatletykę uprawiają. Nieobecność nasza tam będzie stokroć gorszą niż wysłanie choćby najsłabszej naszej reprezentatywki, jaką moglibyśmy dysponować. Wśród tylu państw, jakie tam będą reprezentowane, nie my sami będziemy malkotentami, wlokącymi się na szarym końcu. Czołowe miejsca zajmą z pewnością narody o starej kulturze sportowej. Tych będzie niewiele. Resztę spotka los, podobny naszemu.

Wstydzić się tam nie potrzebujemy. Dopiero od paru lat budujemy na nowo swój własny dom, w którym sport jest jedną z części składowych tego domu. Jeszcze w dziedzinie sportu nie wiele umiemy, z tem liczyć się należy. Tembardziej więc powinno nam na tem zależeć, by w Paryżu byli i nasi lekkoatleci, by tam, jeśli jeszcze nie mają się czem poszczycić, to mogli się przynajmniej nauczyć i wiele skorzystać. Udział naszych lekkoatletów na tegorocznej Olimpjadzie może być okresem przełomowym. Może będzie tym punktem zwrotnym w rozwoju naszego sportu, a młodzież, garnącą się do tego sportu, nie będzie go szukała wyłącznie w piłce nożnej, jak dotychczas ma miejsce, ale również zwróci się i w kierunku lekkiej atletyki.

Kraków, który jest centrum sportu piłkarskiego, podjął się bardzo ciężkiego zadania, wysłania na olimpjadę paryską reprezentatywnej drużyny footballowej, a więc ekspedycji, składającej się conajmniej z 20 osób. Teraz kolej na Warszawę i Lwów, w których lekkoatletyka jest najsilniej rozwinięta. Niechże za przykładem Krakowa zorganizują wspólną akcję, mającą na celu zebranie funduszów, potrzebnych na przygotowanie zawodników i wysłanie ich do Paryża. Czas już najwyższy.

ZE SPORTU

ROZŁAM W S. K. RAPID W WIEDNIU. Kilkakrotny mistrz Austrji, jeden z najsilniejszych klubów kontynentu przechodzi obecnie ciężkie przesilenie, wywołane zatargiem między graczami a zarządem klubu. Wobec nieustępliwego stanowiska zarządu, wystąpiło z klubu kilkunastu graczy, między którymi są także nazwiska, jak: Brandstätter (50 razy był reprezentatywnym graczem Austrji), Wessely, Nietsch, Wondrak, Bauer, Richter i t. d.

M. T. K. (BUDAPESZT) zyskał znowu szereg pierwszorzędnych sił i tak zgłosili swój akces: Schaffer i Kalman Konrad z Amateure (Wiedeń), Gutman z Hakoah; również i Platto ma zamiar wrócić z Barcelony na łono ojczystego klubu.

WĘGIERSKA OLIMPIJSKA DRUŻYNA LEKKOATLETYCZNA przedstawia się następująco: Somfai (wielobój), Kiraly (bieg maratoński), dr Haluska skok w dal i trójskok), Gero i Kurunczy (krótkie dystanse).

ZIMOWA OLIMPJADA W CHAMONIX. Zawody hockeyowe Kanada—Szwajcarja przyniosły ponowne zwycięstwo kanadyjczykom w rekordowym stosunku 33:0. W trzech zwycięskich spotkaniach zdołali Kanadyjczycy uzyskać 85:0 punktów.

Zawody w sztucznej jeździe dla pań dały następujący rezultat: 1. Planch—Szabo (Austrja) punktów 299.17, 2. miss Loughran (Ameryka) 279.85, 3. miss Mukkel (Anglja) 250.07. Norwegję zastępowała wtej konkurencji 11-letnia Sonja Heurie, wywołując ogólny podziw.

PO AMERYKAŃSKU. Hotel w Briarcliff Lodge w północnej części stanu New York zawarł umowę z Towarzytwem kolejowem, mocą której zobowiązuje się to towarzystwo dostarczyć do hotelu nie mniej, jak... 10.000 ton śniegu, który ma służyć do stworzenia sztucznego toru, na którym mogliby trenować narciarze. Śnieg sprowadzono z gór Adirondack na 750 wagonach.

W Ameryce rozgrywają się również zawody footballowe w nocy. Partję rugby rozegrano na boisku, oświetlonem światłem elektrycznem, które pozwalało nietylko nan dokładne obserwowanie gry, ale również na dokonanie zdjęć fotograficznych.

KĄCIK KOBIECY

TRAGEDJA „NIEMODNEJ“ PANIENKI.

(z.) Szary, smutny zmierzch zapadał nad plantami... Z przyległych ulic dolatywały blade światła zapalonych świeżo lamp. Nieliczni przechodnie spieszyli do domów, chcąc jak najprędzej rozstać się z mało ponętną w wilgotno-zimny wieczór ulicą.

Pogrążony w refleksjach nad zniżką dolara i możliwemi następstwami baissy obcych walut szedłem wolnym krokiem samotny środkową aleją plant, gdy nagle spostrzegłem płaczącą na ławce panienkę.

Mam specjalną nieufność do młodych panien, płaczących na ławkach ogrodowych, ławka jest bowiem meblem, służącym zasadniczo do wypoczynku i bynajmniej nie została wymyślona celem wylewania łez, które, jak wiadomo, męczą i wyczerpują człowieka.

Kiedy delikatna twarzyczka płaczącej wyłoniła się ze splotu załamanych w bolesnym ruchu rąk, poznałem w niej zdumiony jedną z mych dobrze znajomych panienek. Stworzenie to które w ubiegłym miesiącu ukończyło właśnie ośmnastą wiosnę życia, jest wprost czarujące. Dużego wzrostu, świetnie zbudowana, łączy ona z ładnym sympatycznym buziakiem dostojną postawę bogini; postać jej posiada klasyczne naprawdę linje i piękno harmonji, które każą mimowoli myśleć o Wenus milońskiej i o... Dianie w kąpieli.

— „Czemu pani płacze, drogie dziecko? — zapytałem uroczą nimfę, do której niestety nie mam ani praw ojcowskich, ani żadnych innych.

Płaczę, odpowiedziała patrząc na mnie załzawionemi oczyma, ponieważ sylwetka moja jest niemodna... Krawcowa nie chce mi robić sukien, konkurenci moi spoglądają na mnie z ironicznym uśmiechem, bo nie mam modnej linji.. robię wszystko, co możliwe, aby schudnąć i nie mogę w żaden sposób uzyskać modnego „fasonu“.

Wysłuchawszy pobudek tej estetycznej boleści skoczyłem, jak oparzony, zirytowany na współczesny snobizm, zirytowany na obecne wykoszlawienie dobrego gustu, zirytowany przedewszystkiem na idjotycznych przedstawicieli mojej płci, dla których ideałem kobiety jest deska do prasowania, płaska, płaściuteńka, bez żadnego wdzięku...

Na Boga! — pomyślałem — przecież kobieta polska była zawsze pulchną i okrąglutką, wystarczy wspomnieć dawniejsze czasy, nasze matki, babki i prababki. Jakżeż można tak poddawać się szablonom mody, która nietylko ogałaca kobietę z uroku, lecz nakazując jej obowiązkową chudość, „bezpiersność“ i „bezbiodrność“ rujnuje jej zdrowie, niszczy siły.

— Niech pani nie płacze, kochane dziecko, rzekłem do zasmuconej, jest pani nieskończenie piękną i powabną, obwieścimy to głośno całemu Krakowowi, jeżeli pani sobie tego życzy — dzisiejszego jeszcze wieczoru...

ZE ŚWIATA

BEZROBOTNI W NIEMCZECH. Berlin. (AW.). Biuro Wolfa podaje następującą statystykę bezrobocia w Niemczech. Od 1 do dnia 15 stycznia liczba bezrobotnych, pobierających zasiłki rządowe wzrosła na nieobsadzonem terytorjum Rzeszy z 1.528.000 na 1,556.000. Znaczny większy przyrost na korzyść bezrobocia wykazuje statystyka odnośnie do pobierających zasiłki robotników, pracujących zmniejszoną ilość godzin. We wspomnianym czasie liczba pracujących zmniejszoną ilość godzin wynosi obecnie 649 miesięcy.

STRAJK W INDJACH. Bombay. (AW.). Według doniesień Reutera, w Indjach strajkuje obecnie 90.000 tkaczy. Na ogół zastanowiono pracę w 63 przędzalniach.

STOWARZYSZENIE WZAJEMNYCH UBEZPIECZEŃ OD MIŁOŚCI I MAŁŻEŃSTWA. W Ameryce powstało stowarzyszenie „Amalgamated order of Conferined Bachelors“, mające na celu wstrzymanie młodych mężczyzn od związków małżeńskich. Jako usprawiedliwienie podają dowody, iż wielu młodzieńców bez podstaw życiowych wprzęga się w jarzmo małżeńskie, nie zdając sobie sprawy z obowiązków nań ciążących. A w roku przestępnym 1924 trzeba podwoić ostrożność, gdyż podobno łatwiej wpada się w sieci uwodzicielek.

Jakimi sposobami „Stowarzyszenie wzajemnych ubezpieczeń od miłości i małżeństwa powstrzymuje swych członków od wczesnego małżeństwa? Dzieje się to sposobem czysto amerykańskim. Na każdego członka nakłada się pokutę, jeżeli więcej niż dwa razy odprowadzi kobietę do domu, również bywa karany, skoro przebywa w towarzystwie damskiem po 11 w nocy, a tylko raz w niedzielę ma przedłużony termin do 11 i pół w nocy.

Na zabawie wolno mu tańczyć tylko dwa razy z tą samą kobietą, a pieśni, w której przychodzi słowo miłość, musi unikać. Czytanie listów miłosnych jest surowo zakazane i należy je natychmiast niszczyć, a kto się z regulaminu wyłamie, wówczas na ogólnem zebraniu przyznaje się do skruchy i przyrzeka poprawę, a pisanie listów miłosnych sprowadza niełaskę kolegów.

Dotychczas powodzenie „Amalgamated Order of Conferined Bachelors“ jest nieznaczne. Panienki w pobliżu mieszkające nie zaobserwowały narazie skutków tych przepisów i nadal z łatwością zdobywają serca płci brzydkiej. To wyjaśnienie daje pewne wątpliwości co do znaczenie i trwałości związku, skoro w sąsiedztwie stowarzyszenia nie dotrzymują młodzieńcy przyrzeczenia, co się musi dziać na krańcach New Yorku!

NAJNOWSZA STATYSTYKA ŻYDÓW. Dr Linfield, dyrektor nowojorskiego biura statystycznego dla studjów społecznych nad narodem żydowskim, ogłasza w ostatnim „American-Jewish Annuary“ cyfry następujące:

Ogólna ilość żydów wynosi 15,500.000. Dwie trzecie tej liczby zamieszkują Europę, ćwierć Amerykę, 8 prc. mniej więcej Azję, Afrykę i Australję. W Europie 8,750.000 żydów zamieszkuje terytorja, zwane przez dra Linfielda „żydowską środkową Europą“, która zawiera Ukrainę, Białoruś, Litwę, Polskę, Łotwę, Czechosłowację, Austrję, Węgry i Rumunję. Żydzi stanowią (zawsze według dra Linfielda) przeszło 8 prc. ludności tych krajów — na zachodzie zaś Europy ledwo pół prc. W Ameryce byłoby 3,850.000 żydów, z czego 3,600 w Stanach Zjednoczonych, 126 tys. w Kanadzie, 100,000 w Argentynie.

W Azji najwięcej żydów (84.000) jest w Palestynie; stanowią oni tam jednak tylko 11 prc.; 140.000 żydów (1 i pół prc.) znajduje się w Azji Mniejszej. W Azji Środkowej i Północnej jest żydów 350.000, we wschodniej — 27000. W Afryce są stosunkowo liczni w Egipcie (400.000, czyli 1 i pół prc. ludności) i w Afryce Południowej (50.000).

Dr Linfield, zalicza też do żydów — może zbyt łatwo — 50.000 fellahów abisyńskich.

Największemi zbiorowiskami żydów są: Nowy Jork — 1,643.000 (45 prc.), Warszawa — 319.000 (48 prc.), Wiedeń — 300.000 (przeszło 15 prc.).

WIADOMOŚCI GOSPODARCZE

Działalność P. K. O.

W dniu 29 stycznia odbyła się konferencja w Pocztowej Kasie Oszczędności przy udziale całego szeregu wybitnych finansistów, przedstawicieli banków, wielkiego i drobnego przemysłu oraz rolnictwa. Celem konferencji było wysłuchane głosów zainteresowanych w kredytach wobec przewidywań, że okres sanacji skarbu wywoła znaczne przeobrażenie naszych stosunków gospodarczych. Bezpośrednim motywem było ujawnione dążenie, by pomoc kredytową P. K. O. obrócić wyłącznie na rzecz skarbu państwa.

Po zagajeniu konferencji przez p. ministra Lindego, zabrał głos referent dr. Duro. W przemówieniu swem uwzględniającem w szerokim rozmiarze położenie gospodarcze państwa zaznaczył, że gdy w ciągu ostatniego kwartału r. ub. ilość banknotów w obiegu wzrosła z sumy 11 biljonów do 125 biljonów, na obrotach PKO odbiło się to w ten sposób, iż obroty te, stosunkowo do wartości obiegu, nieco się obniżyły.

Ogólny obrót czekowy w mc. styczniu r. ub. wynosił według kursu dolara 20,6 mil. dol., w ciągu roku, w maju wzrósł do 30,8 mil. dol., aby wraz ze spadkiem wartości ogólnej sumy bankotów w obiegu, obniżyć się do 13 mil. dolarów w grudniu.

Wraz ze spadkiem marki zmniejszyła się i wartość salda na kontach uczestników. Kapitał obrotowy pozostając stale na kontach czekowych PKO wynosił w styczniu 2.482 dol. wzrósł w maju do 3,503.266, aby na grudzień spaść do 1,728.216 dol. Stosunkowo jednak do wartości banknotów w obiegu, rezerwa kapitału obrotowego zgromadzonego w P. K. O. wynsiła stale około 7 proc. całej gotowizny, będącej w obiegu w państwie. W markach pol. saldo na kontach wzrosło z 66 miljardów mk. w styczniu do 8.295 miljardów w grudniu r ub., a więc przeszło 125 razy.

Ogólna suma udzielonych przez P. K. O. w 1923 roku pożyczek wynosi 5,127183 miljonów. Na potrzeby państwowe, poza papierami państwowymi, udzielono kredytów na sumę mk. 411.600 miljonów, na samorządy — 883.871 miljonów.

Rozporządzalna przez PKO rezerwa wynosi 7% całkowitego kapitału obiegowego w państwie. — Z tej rezerwy PKO oddaje na potrzeby życia gospodarczego około 20 proc. i na potrzeby państwa przez zakup państwowych papierów procentowych około 40 proc. Reszta pozostaje na rachunku żyrowym w P. K. K. P. w urzędach pocztowych i w kasach PKO. Portfel papierów państwowych w PKO wynosił na 1.1 rb. w papierach markowych — miljonówki bilety skarbowe — 61.148 mil. w papierach złotowych — bony złote i 8 proc. pożyczka 5,741.020 złp. i w pożyczce dolarowej — 88.350 dol.

Lokaty od 1 stycznia r. b. są waloryzowane i oparte na franku złotym według kursu ogłaszanego w cedule giełdy warszawskiej.

Termin lokat ustalony został na 3 miesiące, a prolongaty — na 2 miesiące.

Oprocentowanie lokat waloryzowanych wynosi 10% rocznie oraz 5% jednorazowej prowizji.

Samorządy, instytucje użyteczności publicznej i spółdzielnie korzystają z lokat ulgowych. Oprocentowanie tych lokat wynosi 8 proc. rocznie.

W zasadniczem zadaniu tworzenia rezerwy kapitału obrotowego PKO ma na pilnej uwadze organizację oszczędności, która w czasie wojny całkowicie runęła. Obecnie od 1 lutego PKO wznawia przyjmowanie oszczędności złotowych. Wszystkie urzędy pocztowe przyjmować będą od 1-go lutego wkłady na książeczki oszczędnościowe zarachowywane w złp. Maksymalna jednorazowa wpłata określona została na 100 złpol. Kurs oznaczany będzie raz na tydzień według przeciętnego kursu złotego w 6 proc. bonach złotych z ubiegłego tygodnia. Wypłaty doraźne oznaczono na 10 złpol. Wyższe sumy wypłacane będą po nadesłaniu do PKO w Warszawie wypowiedzenia. Maksymalna suma na książeczce została oznaczona na 5.000 złpol. wkłady oprocentowane w wysokości 4 i pół proc.

Cała działalność PKO ściśle związaną jest ze stanem i sprawnością sieci urzędów pocztowych.

Niestety urzędów pocztowych czynnych dla PKO posiada Polska tylko 2749. Przypada przeto 1 urząd na zgórą 100 klm. kw. i ponad 10,000 mieszkańców, gdy np. Szwajcarja posiada 1 urząd na 10 klm. kw. i 990 mieszkańców. Ten stan rzeczy jest niejako sprawdzianem naszej możności pracy. Istnieje jednak inna i dużo poważniejsza trudność — brak sprawności naszych urzędów pocztowych.

Ostatnio też poruszane w prasie opóźnienia w zarachowywaniu wpłat miały swe źródło w przerwach komunikacji spowodowanych śnieżycą oraz w tym właśnie tak mało sprawnem funkcjonowaniu urzędów pocztowych.

Po referacie dr. Duro zabrał głos cały szereg mówców. Poseł Wierzbicki podkreślił obywatelską działalność P. K. O., która w repartycji kredytów przyznała: na przemysł budowlany 23.5%, instytucjom użyteczności publicznej 18 proc., samorządom i kasom oszczędności 17 proc. — ogółu udzielonej pomocy. Inni mówcy przeważnie domagali się szerszego uwzględnienia reprezentowanych przez nich interesów w pomocy kredytowej.

Mówcom tym odpowiedział p. minister Linde, zaznaczając, że ogólna suma kredytów P. K. O. wynosi tylko 5 biljonów marek. Suma ta jest użytkowana w ten sposób, by jaknajwiększą korzyść przyniosła skarbowi państwa, śpiesząc z pomocą tym instytucjom, którym w razie odmowy P. K. O. państwo musiałoby przyjść z pomocą. Ta współpraca zaznacza się również w szeregu innych dziedzin, jak pomoc w ściąganiu podatków, stałe trzymanie znacznych sum gotówkowych w P. K. K. P., propagandzie obrotu bezgotówkowego i t. p. Obecnie P. K. O. zamierza spełnić swoje zadanie jako uzupełniające przy powstającym Banku Polskim.

Względne zwolnienie obrotu walutami

W najbliższych dniach ukaże się w „Dzienniku Ustaw" rozporządzenie ministra skarbu, zmieniające postanowienia rozporządzenia dewizowego z dnia 27 lipca z. r.

Intencją tego rozporządzenia jest ujawnienie na legalnym rynku pieniężnym znacznych zapasów walut, znajdujących się w kraju, które będąc dziś jedynie objektem spekulacji, nie przyczyniają się w niczem do odżywienia gospodarstwa krajowego, cierpiącego na brak kapitału obrotowego. Chodzi tutaj szczególnie o ułatwienie zebrania znacznego funduszu w walutach obcych na kapitał Banku Emisyjnego.

Rozporządzenie to idzie przedewszystkiem w kierunku umożliwienia obrotu kredytowego w walutach zagranicznych. Minister skarbu będzie mógł udzielać poszczególnym bankom prawa prowadzenia oprocentowanych rachunków w walutach zagranicznych oraz przyjmowania wkładów w tych walutach, przyczem wypłaty z tych rachunków oraz zwrot tych wkładów również będą mogły nastąpić w efektywnych walutach obcych. Waluty wpłacone do banku na rachunek lub jako wkład uważane będą za pochodzące z legalnego źródła. Banki, przyjmujące te wkłady, będą miały również prawo udzielania pożyczek w walutach zagranicznych przedsiębiorstwom krajowym.

Rozporządzenie wspomniane przewiduje, iż wypłaty z rachunków walutowych, prowadzone we wszystkich (nietylko tych, które korzystać będą z wyżej wymienionych przywilejów), dozwolone są w walutach efektywnych — o ile chodzi o subskrypcję Banku Emisyjnego, względnie pożyczek w walutach zagranicznych, wypuszczanych przez państwo.

W końcu przewiduje rozporządzenie zwiększenie kwoty marek polskich dozwolonych do wywozu. Kwota ta wynosić może równowartość 1000 złotych polskich.

Deficyt kolejowy

(Jest, czy go niema?)

Z ROZMOWY Z MINISTREM KOLEI.

Minister kolei p. Tyszka w rozmowie z pewnym dziennikarzem warszawskim powiedział:

Wroku bieżącym nie może być mowy o deficycie kolejowym, gdyż budżet kolei jest zrównoważony. By pokryć wydatki eksploatacyjne, przewidziane w budżecie 1924 r. powinny wystarczyć dochody ze zwaloryzowanych obecnie opłat kolejowych.

Oczywiście nie były brane w rachubę przy zestawieniu budżetu wypadki niemożliwe do przewidzenia, pak np. klęska śnieżycy na początku r. b., co w pewnej mierze sytuację finansową kolei skomplikowało.

Poczynając od 1 lutego wszelkie dotychczasowe miesięczne dotacje skarbu państwa na rzecz kolei będą zredukowane.

Obligacje kolejowe, które za parę dni znajdą się już w obiegu, nie mają nic wspólnego z rzekomym deficytem kolejowym, a dochód z tego źródła przeznaczony jest całkowicie na rozszerzenie planu inwestycyjnego, przewidującego szereg nakładów, które wydatnie przyczyniłyby się do znacznego podniesienia sprawności i dochodowości kolei w najbliższej przyszłości.

Sumy te wydane będą zatem na odbudowę zniszczonych przez wojnę objektów kolejowych (zniszczenia największe i najdotkliwsze w dyrekcjach kolejowych kresowych) na budowę mieszkań dla pracowników kolejowych, wzmocnienie i odbudowę zniszczonych mostów, rozbudowę punktów węzłowych kolejowych, zwłaszcza na Górnym Śląsku na zakup i remont taboru kolejowego itp.

Światowy rynek metalowy

Pod wpływem ostatnich wydarzeń politycznych, których wykładnikiem jest zwyżka dolara, prawie że na wszystkich giełdach europejskich, a w szczególności w Anglji i Francji, ukształtowały się odpowiednio i notowania metali.

Za wyjątkiem miedzi, która utrzymała się na poziomie ubiegłego tygodnia t. j. elektrolit i wire bars po 67 Ł, standard 61 Ł — wszystkie inne metale silnie zwyżkowały.

Cyna: Jako kupujący występują przeważnie Amerykanie, płacąc za promptowy towar ca. 252 Ł, zaś na luty ofiarowano 254 Ł przy słabej podaży. **Ołów:** Przy silnej tendencji notowano przeszło 32 Ł za t. Prócz nieznacznych transportów z Mexyku (ca 500 t.), z Birmy ca. 800 t. nie pojawił się na targu, jak zwykle, ołów hiszpański, ani też polski.

Zdaje się, że Francja ilości te dla siebie zabsorbowała. — **Cynk:** doszedł w cenie do 35 i pół Ł. Z Belgii i Polski nadchodzi mało. Ameryka podniosła cenę krajową na 6.42 ct. — Zdaje się, że producenci amerykańscy celowo wstrzymują podaż dla utrzymania tendencji zwyżkowej. Ogólne jest mniemanie, że w najbliższych dniach należy się liczyć z osłabieniem targu. **Aluminium** utrzymuje się w cenie 120 Ł, zaś **antymon** jest silniejszy, co tłumaczy się wyczerpaniem zapasu nabojów z ołowiu twardego.

Żelazo: Sytuację na targu można określić jako dobrą. Po korzystnym wyniku kampanji lokautowej przemysłu metalurgicznego w Niemczech, obroty surowcem angielskim i krajowym się zwiększyły. Konsumcja na ogół zwiększona. Export kieruje się silniej do Japonji, która w ostatnich dniach zniosła zupełnie cło na fabrykaty i półfabrykaty żelazne. Ostatnio notowano: Hematyt 5.5 — Ł. surówkę odlewniczą III i Cleveland Ł 5. —, szkoc- ka 5.5 Ł — 5.10 Ł za tonę loko port wschodni.

Rudy: Z powodu spadku franka franc. na giełdach światowych ruch handlowy wzmożony. — Korzystając z dewaluacji franka, huty Saary i zagłębia Ruhry pokrywają się szybko w surowiec francuskich kolonji. Notowano: Thionville 12.50, Briey 16.—, Longvy 10—13, pirenejską rudę hematytową 35—36 fr. frc. za tonnę, rudę algeryjską 55 prc. 21 sh cif port europejski, rudy chromowe 48—52 prc. Ł 4.5.— za t., best Rubio 23 pensów fob Bilbao, szwedzkie 60 prc. 30—32 sh. cif port europ. Błyszcz ołowiowy 45—50 prc. notuje 17 fr. frc. blenda cynkowa 7 fr. galman 10—11 fr. frc. za jednostkę fob port algieryjski.

RACHUNKI W ZŁOTYCH. Wedle poglądów Min. Skarbu wysuwana obecnie w sferach przemysłowych kwestja dopuszczalności rachunków otwartych w złotych polskich przesądzoną jest w stawie o złotym polskim. Ogłoszenie tej ustawy w Dzienniku Ustaw stwarza moment, w którym rachunki te siłą rzeczy będą dopuszczone.

HUTY SZKLANE A PODATEK WĘGLOWY. Związek hut szklanych przedłożył ministrowi przemysłu i handlu memorjał w sprawie sytuacji w przemyśle szklanym. Stagnacja zagraża również i tej dziedzinie, która przy pełnej pracy około 80 mniejszych i większych hut szklanych w Polsce, jest zdolna do eksportu w 50 prc produkcji. Utrudnieniem eksportowem jest w tej chwili podatek węglowy, odgrywający dla przerobu hutniczego ważną rolę, oraz 2 i pół prc. podatek obrotowy. Związek domaga się zniesienia tych podatków aby utrzymać zdolność eksportową.

ZARZĄDZENIE ZNIESIENIA PODATKU OBROTOWEGO NA TOWARY. Dowiadujemy się, że Min. Przemysłu i Handlu w związku z jednomyślną opinją wszystkich, ostatniemi czasy odbytych konferencyj ze sferami gospodarczemi, przygotowuje się do wydania w przyspieszonym tempie zarządzeń, zmierzających do zniesienia 2 i pół prc. podatku obrotowego od towarów, przeznaczonych na eksport. Zamierzenie to idzie w kierunku umożliwienia wywozu, zwłaszcza towarów włókienniczych, których nagromadzenie się w składach fabrycznych powoduje groźny kryzys przemysłowy.

(w) **KOMITETY DYSKONTOWE.** Statut banku polskiego przewiduje utworzenie w poszczególnych miejscowościach komitetów dyskontowych wśród osób cieszących się zaufaniem i znających dokładnie miejscowe stosunki handlowe, rolnicze i przemysłowe. Podobnie jak zresztą wszystkie tego rodzaju organizacje, będą komitety bankowe opinjowały weksle, przedstawione do dyskonta w banku polskim. Przewodniczącym komitetu jest dyrektor danego oddziału Banku polskiego.

ZAKAZ WYWOZU BALI I DESEK OSIKOWYCH. Na mocy obwieszczenia Ministra Przemysłu i Handlu z 14 grudnia 1923 r. zabroniony został z dniem 3 lutego br. wywóz przez linję celną bali i desek osikowych.

WPŁYWY PODATKOWE WE WSCHODNIEJ MAŁOPOLSCE. W grudniu z. r. wpłynęło do wszystkich kas podatkowych na terenie Wschodniej Małopolski różnych podatków państwowych w ogólnej kwocie ponad dwa biljony mkp. Kwota ta przewyższa znacznie ogólny dochód tychże podatków, jaki wpłynął w czasie od stycznia do końca listopada 1923 roku.

POŻYCZKA KOLEJOWA. Pożyczka zostanie wypuszczona 1 lutego w obligacjach na okaziciela po 10, 25, 100 i 500 franków złotych. Obligacje posiadają po 20 kuponów półrocznych, płatnych w dniach 1 lutego i 1 sierpnia każdego roku, począwszy od 1 sierpnia br.

Obligacje sprzedawane będą przez centralną kasę państwową, kasy skarbowe, P. K. K. P., P. K. O. i kasy główne Dyrekcji kolejowych po cenie emisyjnej, wynoszącej 90 prc. wartości imiennej, przeliczonej na marki polskie według kursu dziennego franka złotego w dniu sprzedaży.

Należność za kupony wypłacać będzie centralna kasa państwowa, kasy skarbowe P. K. K. P. i P. K. O. w markach według kursu dziennego franka złotego w dniu wypłaty, do czasu wprowadzenia nowej waluty polskiej.

Te same instytucje wypłacać będą należność za umorzone obligacje.

Serja I-sza pożyczki kolejowej będzie spłacona przez umorzenie do dnia 1 lutego 1934 r., w 20 ratach półrocznych.

(w) **ODSTAWA ZBOŻA.** Zwraca powszechnie uwagę mały napływ deklaracyj, złożonych na podatek majątkowy ze strony wielkich posiadaczy ziemskich. Pomimo odezw i interwencji Centr. Tow. rolniczego i Związku Ziemian, wielcy rolnicy nie kwapią się z zapłatą rat majątkowych. Ministerstwo skarbu obmyśla obecnie plan egzekucji w naturze podatku majątkowego, przy asystencji wojska, co grozi skandalem. Przypuszczalnie na skutek jeszcze jednego energicznego wezwania, ziemianie poczną wypełniać obowiązek, którego spełnienie idzie o wiele oporniej, niżli wśród kół przemysłowych i handlowych.

CIĄGNIENIE IV i V KLASY 8-EJ POLSKIEJ LOTERJI PANSTWOWEJ. (AW). Generalna Dyrekcja Loterji Państwowej ogłasza, że ciągnienie IV i V klasy 8-mej Polskiej Państwowej Loterji Klasowej odbędą się publicznie w następujących dniach, a mianowicie:

1) Ciągnienie IV klasy we środę i czwartek dnia 6 i 7 lutego 1924 r.

2) Ciągnienia V klasy w dniach 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28 i 29 lutego; dalej 1, 3 i 6 marca 1924 r. o godz. 8 m. 30 w Warszawie przy ul. Nowy Świat 70 (Biuro Centralnej Dyrekcji Loterji Państwowej) wobec komisji rządowej przy współudziale i pod kontrolą dwu obywateli miasta przez Prezydenta miasta zaproszonych.

Wsypywanie do jednego z kół loteryjnych zwitków z wygranemi do V-ej klasy oznaczonemi w planie gry odbędzie się w piątek 8 lutego o godz. 8.30 rano w tym samym lokalu.

SPRAWY PODATKOWE. (AW). Tymczasowe zestawienie wpływu podatków i opłat skarbowych za grudzień, których normy zasadnicze stały się podstawą do waloryzacji i stanowią zwrot w naprawie Skarbu, wskazują, iż o ile opodatkowanie bezpośrednie rolnictwa, przemysłu, dochodu i kapitału wzrosło w złotych mniej więcej 2-krotnie, a opodatkowanie pośrednie konsumentów, lubo zwiększone w markach polskich, pozostało w złotych mniej więcej zrównoważone i nie obciąża więcej, niż poprzednio spożywców, o tyle wszystkie inne opłaty skarbowe, jako to od spadków, darowizn, obrotów giełdowych ubezpieczeń, weksli, przedmiotów zbytku, dokumentów przewozowych, rachunków i t. p. opłat uległy w grudniu przy przerachowaniu na złote zniżce z 2,813.687 złotych, w listopadzie — na 2,392.021 złotych w grudniu, zmniejszając ogólny wpływ podatków i opłat w tym miesiącu zwiększony przez podwyżkę podatków bezpośrednich. Wymagałoby to poddania rewizji zasad podatkowych celem równomiernego obciążenia poszczególnych działów życia gospodarczego. Handel, który w danej chwili najwięcej korzysta ze stosunkowo niskich w porównaniu z innemi podatkami opłat od weksli, dokumentów przewozowych, rachunków i t. d. nie może się skarżyć na upośledzenie i wyzyskiwać sytuacji przez nadmierne podnoszenie cen.

ZNIŻKA TOWARÓW TEKSTYLNYCH. Hurtownicy towarów włókienniczych zawiadomili władze administracyjne, że dnia 8 lutego r. b. przewidywana jest — na podstawie zawiadomienia fabrykantów tego przemysłu — bardzo znaczna zniżka, bo sięgająca aż 40% na towary włókiennicze. Władze zainteresowały się sprawą zastosowania zniżki dopiero 8 lutego, a nie natychmiast, jeśli fabrykanci zniżkę ogłaszają. W związku z przeprowadzoną ścisłą kalkulacją Wydział walki z lichwą sporządził wielką ilość protokołów administracyjnych.

EKSPORT JAJ. Dowiadujemy się, że tegoroczny eksport jaj ma być oparty na zasadzie licytacji opłat wywozowych. Opłaty oferowane nie mogą być niższe od 150 funtów szterlingów od wagonu. Zezwolenia wydawane będą ryczałtowo na cały sezon eksportowy pod warunkiem wpłacenia ryczałtu opłat w walutach zagranicznych. Kontyngent tegoroczny oblicza się na wywóz 1.500 wagonów jaj.

SPRAWY PODATKOWE. Tymczasowe zestawienie wpływu podatków i opłat skarbowych za grudzień wskazują, iż opłaty skarbowe, jako to od spadków, darowizn, obrotów giełdowych, ubezpieczeń, weksli, przedmiotów zbytku, dokumentów przewozowych, rachunków itp. opłat uległy w grudniu przy przerachowaniu na złote zniżce z 2,813.687 złotych w listopadzie na — 2.392.071 złotych w grudniu, zmniejszając ogólny wpływ podatków i opłat w tym miesiącu zwiększony przez podwyżkę podatków bezpośrednich.

FRANK WALORYZACYJNY W STYCZNIU. W pierwszej połowie stycznia kurs waloryzacyjny franka złotego wykazywał zdecydowaną tendencję zniżkową, która załamała się jednak po 11-ym stycznia.

Gdy dnia 1 stycznia kurs franka wynosił 1,220.000 mkp., to po gwałtownym skoku z dnia 9 (1,580.000) na 10-ty (1,950.000, największy kurs z całego miesiąca), już dnia 11 spadł on do 1,310.000 marek, wykazując zniżkę i w dniach następnych.

Dnia 15 stycznia kurs franka waloryzacyjnego wynosił 1,890.000 mkp. i odtąd nieprzerwanie przez całą drugą połowę tegoż miesiąca utrzymuje się na jednakowym mniej więcej poziomie w granicach 1,890 tys. do 1,920.000 mkp.

Druga połowa stycznia może więc być uznaną za okres trwałej stabilizacji marki polskiej.

Miesiąc luty otwiera się dalszą zniżką kursu franka waloryzacyjnego, który w dniu 1-ym lutego wynosić będzie 1,840.000 marek.

EKSPORT DO RUMUNJI. Wskutek trudności, w jakich znalazły się rumuńskie koleje państwowe, jest przerwana komunikacja towarowa z Polską. Rumunji tłumaczą się brakiem lokomotyw oraz dostatecznej ilości opału. Tymczasem wielkie ilości manufaktury łódzkiej, znajdujące się w drodze, nie mogą być dalej wysłane i czekają na dalszy transport na stacji granicznej. Szybka interwencja rządu polskiego jest konieczna.

BILANS RUMUŃSKIEGO BANKU NARODOWEGO wykazał za rok 1923 czysty zysk w kwocie 28 miljonów lei. W poprzednich latach zysk wynosił: 23 miljony w 1922 r., 20 miljonów w 1921 r. i 14 miljonów w 1920 r. Obieg banknotów w dniu 31 grudnia 1923 osiągnął kwotę 18.794.000.000 lei.

FINANSE RUMUŃSKIE. Dochody podatkowe Rumunji za czas od 1 kwietnia do końca grudnia 1923 roku wynosiły ogółem lei 15,241,000.000. W tym samym czasie wydatki państwa osiągnęły kwotę lei 12,274,000.000. Przewyżkę dochodów użył rząd rumuński na spłatę długów.

ZMNIEJSZENIE SIĘ DEFICYTU W AUSTRJI. — W październiku 1923 r. wynosiły dochody państwowe 543 miljardów koron, podczas gdy preliminarz budżetowy przewidywał je tylko na 464 miljardy. Rozchody za ten sam miesiąc wynosiły 606 miljardów wobec preliminowanych 652 miljardów. Ogółem deficyt wyniósł za październik 63 miljardy.

BILANS HANDLOWY WĘGIER. W grudniu 1923 roku import Węgier wynosił 65,600.000 złotych koron eksport 76,400.000. W miesiącu grudniu bilans handlowy był aktywnym w wysokości 10,800.000 koron złotych.

OBNIŻENIE ODSETEK PRZEZ BANKI CZESKIE. Związek banków czesko-słowackich zniżył o jedną czwartą prc. odsetki od rachunków bieżących.

KALENDARZYK GIEŁDOWY

GALICYJSKIE TOW. NAFTOWE „GALICJA“ S. A. W DROHOBYCZU podwyższa kapitał akc. z kwoty mkp. 14,280.000 do kwoty mkp. 85,680.000, czyli o mkp. 71,400.000 przez wydanie 300.000 sztuk nowych akcyj po mkp. 238. Za 1 starą 5 nowych po kursie emisyjnym 12.50 złp. od akcji, przyjąwszy wartość 1 złp. wedle kursu notowania złota w Londynie, przerachowanego wedle przeciętnego notowania przekazu na Londyn w P. K. K. P. w Warszawie, w przededniu efektywnej zapłaty. Udział w dywidendzie 1 maja 1923. Subskrypcja do **28 lutego 1924 r.** w akcyjnym Banku Hipotecznym we Lwowie i w Kasie Spółki w Drohobyczu.

PRZEDŁUŻENIE TERMINU SUBSKRYPCJI.

KROŚNIEŃSKA NAFTA I GAZ ZIEMNY S. A. KRAKÓW przedłuża termin subskrypcji do **17 lutego b. r.** Wpłaty przyjmuje Bank Handlowy, Oddział Kraków, Rynek 34 i Kasa Dyrekcji Spółki w Krośnie.

DOPUSZCZONO DO OBROTÓW GIEŁDOWYCH AKCJE:

Przemysł Chemiczny w Polsce S. A. w Zgierzu. Akcje I— III i V—VI emisji na giełdzie pieniężnej w Warszawie.

DYWIDENDY.

Hurtownia Spółek spożywczych S. A. w Poznaniu wypłaca za rok 1923—24 — 300 prc. dywidendy. Kupony realizuje Kasa Spółki w Poznaniu, św. Marcin 27 i filja Katowice, ul. Pocztowa.

WYMIANA SWIADECTW TYMCZASOWYCH.

Lubelska Fabryka Portland-Cementu „Firley“ wymienia świadectwa tymczasowe emisji na oryginalne akcje w biurze zarządu Spółki w Warszawie, ul. Warecka 11, m. 10.

Frank waloryzacyjny na 2-go lutego wynosi 1,830.000 Mkp.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 1 lutego 1924

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	31/I.
P. T. H. I—V.	2800—3000	2700—3000
„Impex"	160—180	167—170
„Pharma" (B. Jawornicki)	3500—3700	3350—3600
Bracia Rolniccy I i II em.	950	700
„Polski Glob"	750—850	700—750
C. Hartwig, Poznań		
Żegluga Polska	700—800	725—750
Zieleniewski I—IV em.	55500—58000	50000—54500
Warsz. Parowozy I—III em.	3700 3000	3300—3700
Cegielski, Poznań I—IX	3500—3950	3425—3775
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lemiesz"		
„Trzebinia" I—IV em.	4950—5100	4500—5150
„Pocisk"		
Automotor		
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	86000—92000	82000—83500
Siersza	33000—34500	30000—32000
Tepege	15600—16000	15500—16000
Polska Nafta	2900—3200	3100—3300
Oikos		22500—23000
„Pokucie" Naft. S.A. I em.	2200—2800	2200—2300
Pezet		900 950
Strug	8600—8900	8800
Syndykat Kosz., Kraków	1350—1400	1200—1400
Tłuszcze Trzebinia		22000
„Krakus"	8300—8400	8100—8300
Porcelana Ćmielów	10200—11000	
Fabr. cukr. w Chodorowie	31000—31500	
Elektr. Siersza I—IV em.	2000—2200	
Zakłady przem. „Ryngraf"	2400—2500	2250—2300
S. W. Niemojowski	4300—4500	4000
Fabr. kap. w Myślenicach	900—925	1000
Bank Przemysłowy I-VIII	2900—3100	2700—2800
Bank Hipoteczny	3650	3100—3500
Bank Małopolski	3250—3325	
Ziemski Bank Kredyt.	2000—2150	2100—2200
Powszechny Bank Kredyt.	550	600—650
Akc. Bank Związkowy I-IX		
Bank Komercjalny I—IV		800
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Zw. Spółek Zarob.	23000—25500	24000—25000
Bank Zachodni		
Rohn Zieliński		
A. Piasecki	5300—5600	
„Agrochemja"		
„Teropol"	400—425	450
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		
Gazy		

Kraków, 1 lutego. Ze względu na dwa dni pauzy w obrotach giełdowych, ujawniła się dzisiaj na zebraniu efektów lekka stagnacja, która była powrotem powstrzymania ruchu zwyżkowego papierów. Kursa naogół utrzymały się jednak na wczorajszym poziomie, z czego należy wnosić, że wiara w zwyżkę efektów nie uległa osłabieniu i że na zebraniu poniedziałkowem można oczekiwać dalszego wzmocnienia tendencji. W związku ze zwyżką korony austrjackiej poprawił się kurs papierów arbitrażowych, z których zwłaszcza Zieleniewski i Tepege były silnie poszukiwane.

Na giełdzie pieniężnej dolar poprawił się o mniejwięcej o 200,000, a w ślad za nim zwyżkowały inne waluty. Obroty na giełdzie pieniężnej dość żywe.

Na pogiełdzie trwała w dalszym ciągu zwyżka.

AKCJE NA POGIEŁDZIE

Jaworzno dr. 150.000—170.000, po 25 sztuk 140 do 145.000. Gazy wschodnie 90.000. Azot 3.000 do 3.100. Nitrat 1.500—1.550. Len 5.800—5.900. Węglówki 260—270. Lokomotywy 8.700—8.800. Nafta Krosno 18.000—20.000. Szkło Krosno 10.000—11.000 Gloria 1.600. Elektrownia na Sanie 1.500—1.200. Bank kresowy 525. Hasnówka 4.000 płacono.

WALUTY I DEWIZY W OBROTACH HANDLOWYCH.

Waluty: Dolary 9,500—9,550. Czeskie korony 270.

Czeki: Nowy York 9,450—9,475. Zurych 1,645, Praga 275—276. Amsterdam 3,625. Paryż 440—445 —450. Wiedeń 135—134—$134^{1}/_{2}$.

Krakowska giełda zbożowa

Kraków, 1 luty. **Dzisiejsza giełda**, zaznaczyła się tendencją słabą. Pszenica 43—44,000.000. Żyto 29—30.000.000, jęczmień browar. 27—28,000.000, owies 28—29,000.000, otrąby żytnie 16,000.000. Brak większych transakcyj z powodu braku gotówki. Artykuły strączkowe (fasola gryka, kasza hreczana): tendencja mocna.

Transakcje zbożowe ulegały w bieżącym tygodniu silnym wahaniom. Z początkiem tygodnia tendencja była silna, płacono: za pszenicę 50,000.000 i wyżej i żyto 35,000.000, jęczmień browar. 32 do 33,000.000. Zaraz nazajutrz tendencja osłabła, ustępując miejsca powolnemu zastojowi. Pszenicę chętnie oddawano po 43—44,000.000, żyto po 27 miljonów. Cena za jęczmień utrzymana na poziomie 30—31,000.000. Ceny mąki kształtują się równolegle do tego, — pozostają prócz tego pod wpływem ofert na mąkę poznańską. Tutejsza mąka pszenna 50% notowana po 75,000.000. Żytnia poznańska 70% po 43,000.000, stacja nadawcza, tutejsza żytnia po 51,000.000.

Z powodu zepsucia się linji telefonicznej z Warszawą nie podajemy dzisiejszych kursów giełdy warszawskiej.

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 1 lutego. **Otwarcie giełdy. Holandja 215.75, Nowy Jork 577, Londyn 24.80, Paryż 27.05, Medjolan 25.15. Praga 16.67 i pół, Budapeszt 00204, Bukareszt 291, Belgrad 6.70, Sofja 4.14, Wiedeń 00081 i pół, austr. korona stempl. 00081 i pół.**

Giełdy pieniężne

Nowy York, 31 stycznia. Kurs dzienny $4^{1}/_{2}$%. Przekaz na Londyn 430.25. Przekaz na Londyn 60-dn. 427.12. Przekaz na Paryż 470. Na Amsterdam 37.40. Na Kopenhagę 16.50. Na Pragę 2.85. Na Berlin w płac. $23^{1}/_{2}$ za bilion w żądaniu.

Praga, 31 stycznia. **Dewizy.** Amsterdam 1309, Berlin 8.23 za biljon, Chrystiania 415, Kopenhaga 560, Sztokholm 913, Zurych 602, Londyn 148.87 i pół, Nowy Jork 3505, Wiedeń 491, marki niemieckie 8.22 i pół za bil., Paryż 162 i jedna ósma, Włochy 152 i pół.

Giełdy towarowe

Nowy York, 31 stycznia. **Targ bawełny.** Dowóz do portów Atlantyku i Golfu 16000. Dowóz wewnątrz kraju 7000, wywóz do Anglji 1000, wywóz na kontynent 6000. Targ miejscowy middling 3410.

Targ terminowy: luty 3250, marzec 3375—3380, maj 3407—3410, lipiec 3478—3483, sierpień 3030, wrzesień 2900, październik 2812—2815, listopad 2787, grudzień 2762.

Nowy Orlean, 31 stycznia. **Targ bawełny.** Targ miejscowy middling 3363, marzec 3381, maj 3351, lipiec 3358, październik 2761, grudzień 2721.

Brema, 31 stycznia. **Targ bawełny.** Fully middling good colour and stople loco za 1 kg. Notowanie zamknięcia targu **3597 cent.**

Chicago, 31 stycznia. **Pszenica** na maj $111^{1}/_{2}$, pszenica na lipiec $110^{1}/_{8}$; kukurudza na maj 80, kukurudza na lipiec $80^{1}/_{4}$; owies na maj $49^{1}/_{2}$, owies na lipiec $46^{3}/_{4}$; żyto na maj $74^{3}/_{8}$, na lipiec $75^{3}/_{8}$; smalec na styczeń 11.05, smalec na marzec $11.07^{1}/_{2}$; słonina cena najniższa 9.50. Dowóz świń do Chicago 51 tys., na zachód 145 tys.; świnie lekkie cena najniższa 660, cena najwyższa 710, świnie ciężkie cena najniższa 710, najwyższa 715.

Ostatnie telegramy

z 1 lutego 1924

PRZYJĘCIE U PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ.

Warszawa. W czwartek dnia 31 bm. odbyło się zwykłe przyjęcie u p. **Prezydenta Rzeczypospolitej.** Obecni byli liczni przedstawiciele sfer dyplomatycznych, urzędniczych i świata towarzyskiego. Przyjęcie urozmaicone było pięknym śpiewem p. **Melcer - Stromengerowej,** p. **Comte - Wilgockiej.** P. **Melcerowej** akompanjował prof. Melcer, p. **Comte - Wilgockiej** prof. **Ursztein.** Następnie zachwycał gości grą na fortepjanie prof. Melcer. — Ogromne powodzenie miała również doskonała deklamacja Mieczysława Frenkla. Goście długo bawili w salonach belwederskich, serdecznie podejmowani przez p. **Prezydenta i jego małżonkę.**

KONWENCJA FINANSOWA.

Budapeszt. (AW.). Zawarto tu konwencję między Węgrami a Czechosłowacją regulującą kwestje finansowe i kredytowe.

ZDERZENIE POCIĄGÓW.

Paryż. (AW.) Według Tel. Comp. onegdaj nastąpiło w pobliżu Tour zderzenie pociągu pospiesznego Nancy — Paryż z pociągiem towarowym. Poniosły przy tem śmierć dwie osoby, a sześć cięższe rany.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

Jutro z powodu uroczystego święta „KURJER WIECZORNY" nie ukaże się. Najbliższy numer wyjdzie w poniedziałek o zwykłej porze.

LICYTACJA KSIĄŻEK I RYCIN. Z powodu święta w sobotę Tow. miłośników książki urządza licytację dziś w piątek o godz. 6 wieczór w lokalu. Rynek główny 23, pod księgarnią.

NA Z. W. ZGROMADZENIU SEKCJI l. a. K. S. „CRACOVIA" dnia 25 XI. 1923 i częściowo na N. Walnem Zgromadzeniu dnia 27 bm. został wybrany następujący Zarząd Sekcji: Kierownik Sekcji P. kap. Dr. Izdebski Ignacy zast. p. Margulies Leopold, sekretarz Jasicki Józef, zast. Florkiewicz Wojciech, skarbnik Kupfer T., gospodarz Pobóg, zast. Wiśniowski T., kier. techn. Preusner Z., zast. Szembek Z., członkowie Zarządu: p. Kowalski, J. Gross F. i Czort T. Sąd Honorowy: p. Dr. Izdebski, Dr. Lustgarten i p. Margulies. Komisja Kontrolna: mjr. Weinstein Ł. i Dr. J. Lustgarten.

Sekcja lekko-atletyczna K. S. Cracovia jest obecnie mistrzem Okręgu. Mimo braku odpowiednich warunków (brak bieżni) i nieczynności wyższych magistratur l. a. tak w Krakowie (K. O. Z. Ł. A.) jak i w Warszawie (P. Z. L. A.), które zamiast pomocy utrudniały tylko w pracy (brak sędziów lekko-atletycznych w Krakowie) Sekcja dzięki zapałowi swych członków potrafiła osiągnąć wysoki poziom sportowy, a w roku bieżącym przystępuje do budowy drugiej w Krakowie bieżni lekkoatletycznej. Sport lekko-atletyczny jest najpiękniejszym i najszlachetniejszym i dziwić się tylko wypada ospałości i braku zainteresowania wśród społeczeństwa polskiego a w szczególności Krakowian. Sekcja lekko-atletyczna K. S. Cracovia w roku bieżącym pragnie ułatwić jak najszerszym warstwom społeczeństwa korzystanie z tego rodzaju sportu a w szczególności ma na względzie pracowników biurowych, którzy wobec rodzaju swych zajęć są zupełnie pozbawieni ruchu.

Sekcja lekko-atletyczna przyjmuje na członków tylko po uprzedniem badaniu lekarskiem a wpis można uskutecznić codziennie w sekretarjacie klubu ul. Stolarska 6, I. p. oficyny, między godziną 6—8.

„WIDOWISKO REDUTOWE" artystów teatru im. Słowackiego odbędzie się w salach Starego Teatru — w miejsce dorocznego balu, w sobotę 9 lutego. Część dochodu przeznaczyli artyści na Ratunkowy komitet dla dzieci. Bilety do nabycia w teatrze od poniedziałku 4 b. m.

XI PORANEK SYMFONICZNY odbędzie się w niedzielę 10 bm. obejmie „Karnawał rzymski" Berlioza oraz koncert A-dur i Fantazję węgierską Liszta, które odegra z udziałem orkiestry Józef Śliwiński. Bilety u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

Z UNIWERSYTETU LUDOWEGO IM. A. MICKIEWICZA W KRAKOWIE. Zarząd U. L. zawiadamia, iż skutkiem ciężkiej niedyspozycji dra Wacława Lipińskiego dziś tj. w piątek wykładać będzie na kursie nauki obywatelskiej red. Tadeusz Święcicki. Temat i godzina prelekcji pozostają niezmienione.

ZAGINIĘCIE UMYSŁOWO CHOREGO. Przed kilku tygodniami wydalił się Maciej Tabor (lat 53), umysłowo upośledzony, z domu swych pracodawców i dotąd nie wrócił. Zachodzi obawa, że Tabor uległ nieszczęśliwemu wypadkowi.

MAŁY FELJETON

Co się stanie w 1924 roku?

Według proroctw, jakie obiegają we Francji, następujące wypadki zajść mają w roku 1924:

Pani Telelme mówi: Katastrofy politycznej i fizycznej natury zajdą tak w Europie jak Stanach Zjednoczonych. W Ameryce nastąpią na wiosnę wielkie wstrząśnienia. Narody europejskie znowu znajdą się nad przepaścią wojny. W lecie nastąpi śmierć dwóch wybitnych mężów stanu.

Pani Deux Thebes mówi: W ciągu pierwszych miesięcy roku widzę tylko mrok, ale ku końcowi roku sytuacja tak polityczna jak międzynarodowa znacznie się polepszy. Ameryka dozna olbrzymich strat wskutek powodzi w miejscowościach środkowo-zachodnich. W lutym Ameryka będzie się miała ku wojnie, ale takt prez. Coolidge'a zapobiegnie starciu.

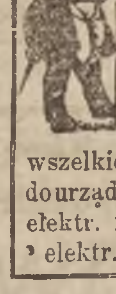
Jacbues Rentenauch przepowiada: Rok 1924 będzie przygotowaniem do wojny która wybuchnie w r. 1925, a weźmie w niej udział 5 narodów europejskich z niektóremi państwami aljanckiemi. — Lato przyszłe będzie najgoretsze w Europie od roku 1894, tak, że niektóre grzyska Olimpijskie zostaną zawieszone. Środkowo-zachodnie części Ameryki doznają katastrof rolnych. Miasto nad wybrzeżem Pacyfiku zostanie zniszczone przez trzęsienie ziemi i pożar.

Pani Puccini przepowiada: W r. 1924 będzie w całym świecie anormalny stan pogody. Umrze we Francji wielki i ulubiony mąż stanu, a Ameryce były prezydent. Na oceanie nastąpi wielka katastrofa, która pochłonie przeszło 1000 ofiar w ludziach. Będą trzęsienia ziemi we Włoszech Północnej Afryce. Socjalizm zapanuje w Anglji. Kanada oderwie się od Anglji, a za nią Australja i Południowa Afryka.

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Raczyński. — Wydawnictwo „Kurjera Wieczornego". Z Drukarni Ludowej w Krakowie. (Telefon 1310).